
**Netværksdage
Godt sygehusbyggeri
August 2016**

Livet mellem Stuerne

**Kristine Kjærsg
Innovationskonsulent
Arkitekt**

**SYDDANSK
SUNDHEDSINNOVATION**

Præsentation

Syddansk Sundhedsinnovation

En katalysator for samarbejde mellem den offentlige sektor og erhvervslivet for sundhedsinnovation

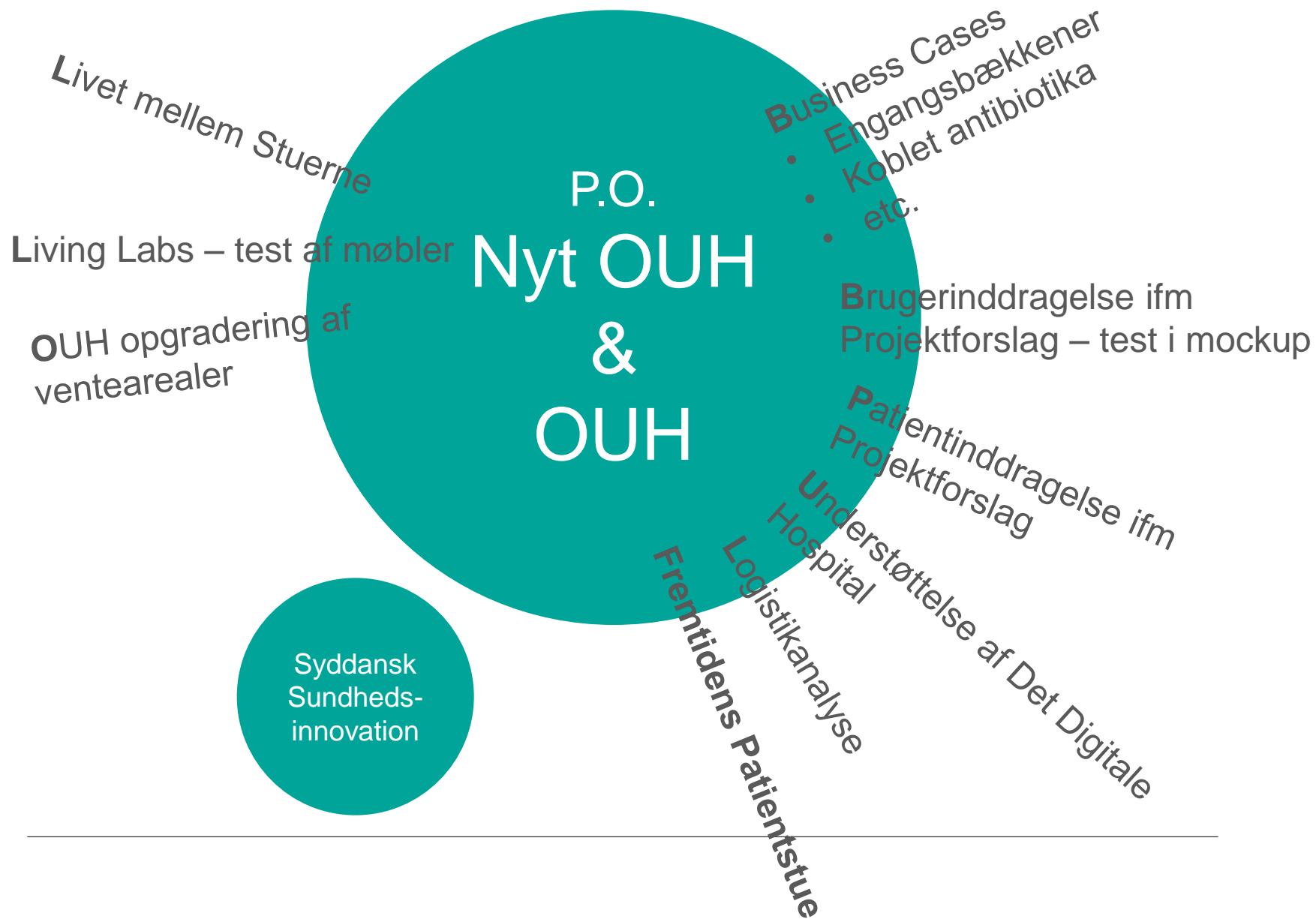

Byggeri

Drift

Velfærdsteknologi

Telemedicin

4 projekter:

- **LIVET MELLEM STUERNE**
 - **INTERVIEWS MED PATIENTER OG PÅRØRENDE**
 - **LIVING LABS – TEST AF MØBLER**
 - **OPGRADERING AF VENDEAREALER PÅ OUH (igangværende)**
-

Projekt

LIVET MELLEM STUERNE

Indretning og test af opholdsområder
på 7 afsnit på OUH

Hjemmet

Forhaven

Byparken

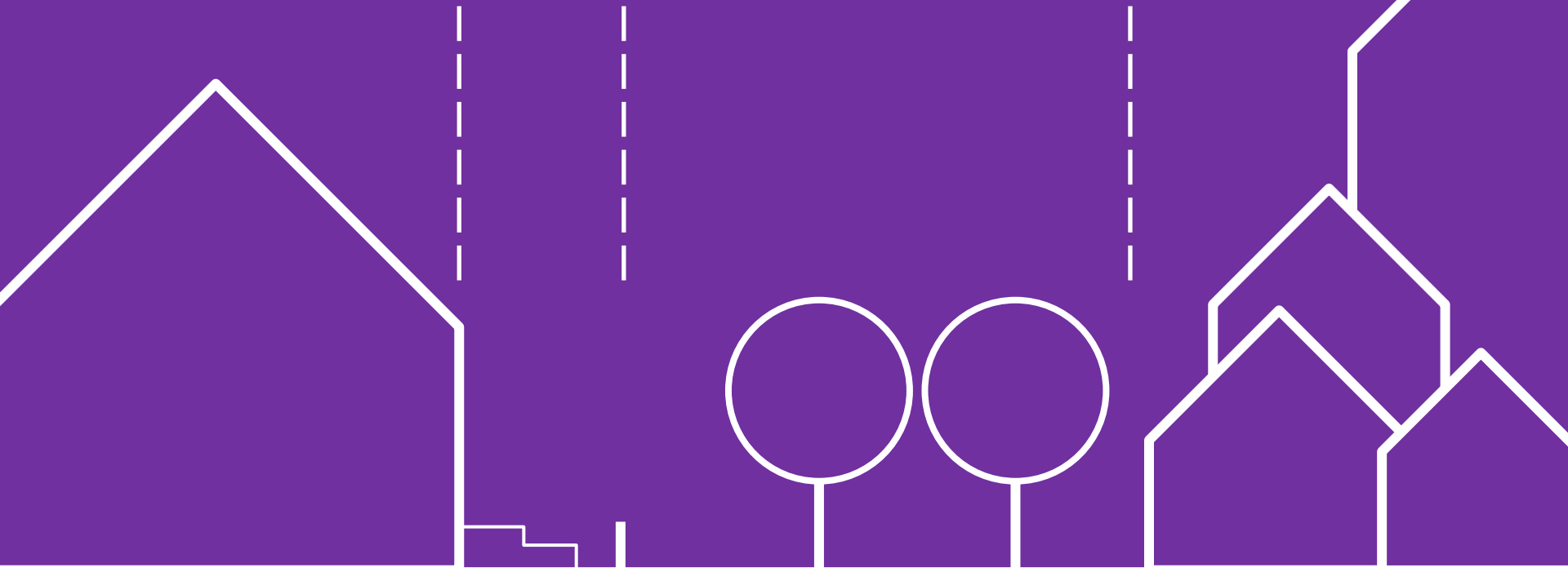
Rådhuspladsen

privat

semi-privat

semi-offentlig

offentlig

- Jan Gehl – ‘Livet mellem Husene’
- ”Den menneskelige skala”

Patient-
stue

privat

Afdeling/
gangareal

semi-privat

Opholds-
områder

semi-offentlig

Forhallens
strøg

offentlig

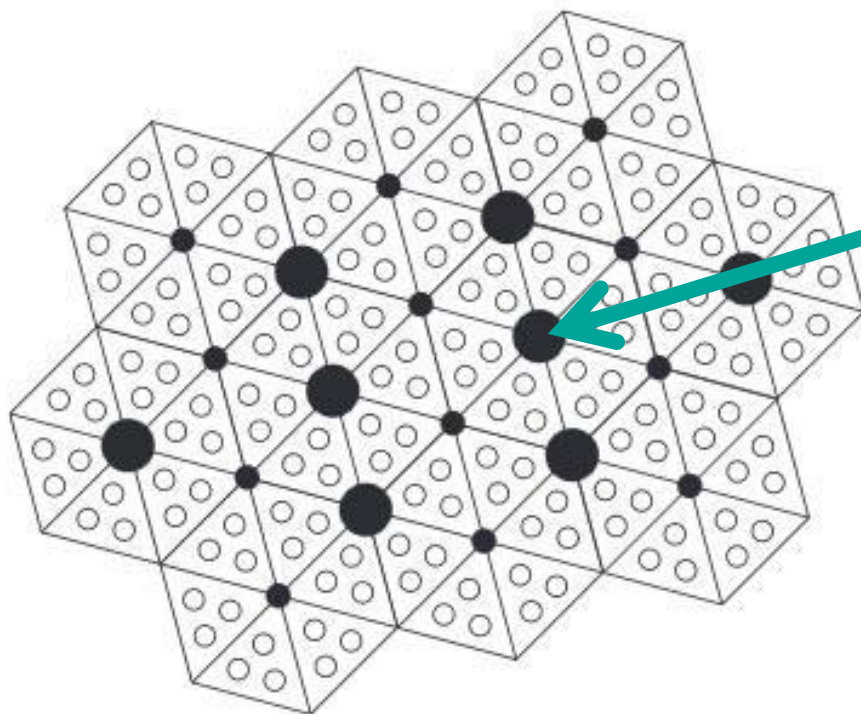

- Livet mellem Stuerne

”Jeg har ikke lyst til at gå på gangen, fordi man kommer i klemme, og jeg vil ikke forstyrre.”

DET GODE STORSKALABYGGERI

Hierarki og variation

Genkendelighed
= tryghed og
professionalisme

HERMANN

Dataindsamling Workshop

Spørgeskemaer
Observationer
Interviews
Personas

Indsigt
Idégenerering

Analyse

Opsamling

Design

Indretning
af syv afsnit

Udførelse

Midlertidige
indretninger

Evaluering

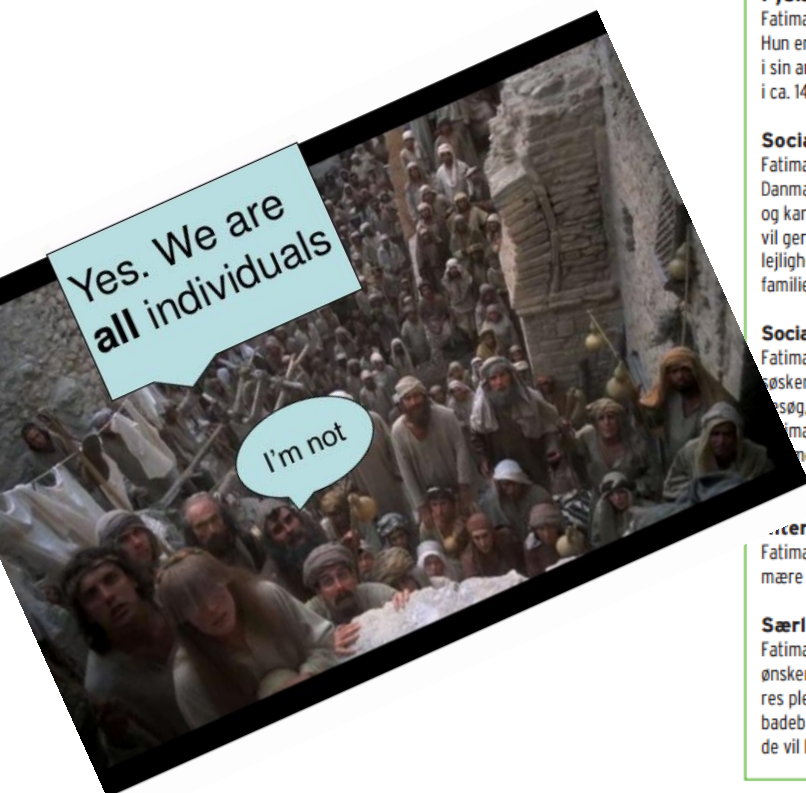
Inspirations-
katalog

2014

2015

PERSONAS

Fatima

Køn: Kvinde.

Alder og civilstatus:

55 år og gift.

Fysisk tilstand og diagnose:

Fatima er overvægtig (BMI 37) og er derfor dårligt gående. Hun er faldet over et tæppe, og har fået et kompliceret brud i sin ankel. Det betyder, at hun skal ligge med benet eleveret i ca. 14 dage, før hun kan blive opereret.

Social og mental tilstand og formåen:

Fatimas familie er flygtninge fra Libanon og er kommet til Danmark for 20 år siden. Hun har aldrig gået på sprogskole og kan kun meget lidt dansk. Hun er troende muslim og vil gerne have mulighed for at bede. Fatimas familie bor i lejlighedskompleks uden elevator, hvor der også bor flere familiemedlemmer.

Sociale netværk, fx pårønderessource:

Fatima har en mand, 5 børn, svigerbørn, 4 små børnebørn, søskende mm. Der kommer meget familie til Fatima på besøg.

Fatimas børn er gode til dansk og er vant til at tolke for Fatima, men har ikke altid tid. Hendes mand vil gerne inddrages, men det er svært at vurdere, hvor meget han forstår.

Interesser:

Fatima har aldrig haft arbejde uden for hjemmet. Hendes primære funktion har været at sørge for familien derhjemme.

Særlige krav til den fysiske indretning:

Fatima er ked af at være indlagt, mens hun skal afhæve og ønsker at være hjemme. Der skal derfor i boligen installeres plejeseng, toiletstol, kørestol med eleveret benstøtte, badebænk, toiletforhøjer. Hendes familie giver udtryk for, at de vil hjælpe Fatima, så der skal ikke etableres hjemmehjælp.

Jens

Køn: Mand.

Alder og civilstatus:

87 år og gift.

Fysisk tilstand og diagnose:

Jens er meget dårligt gående. Han kommer omkring i sin bolig ved at støtte sig til møbler o.l. Han lider af åndenød pga KOL. Derudover bruger han høreapparat og briller. Jens er faldet på badeværelset og har fået et brud på venstre hofte.

Social og mental tilstand og formåen:

Jens har en rimelig god hukommelse, men følger kun lidt med i, hvad der 'sker ude i verden'. Jens ser nyhederne, når han ikke er hos sin kone på plejecenteret. Han ynder at fortælle om gamle dage.

Sociale netværk, fx pårønderessource:

Jens' ægtefælle, Agnes på 85 år, er dement og bor på plejecenter. Med hjælp fra hjemmeplejen plejer Jens at besøge Agnes hver dag, da han ikke selv kan gå derover. Han ved, at Agnes bliver urolig, når han ikke besøger hende. Jens og Agnes' børn bor i København og kommer sjældent hjem til Fyn.

Interesser:

Jens har arbejdet på fabrik i hele sit voksenliv. Han har som pensionist ikke fået mange interesser, da hans KOL har begrænset ham og hans nedsatte hørelse gjort det svært at følge med.

Særlige krav til den fysiske indretning:

Jens har brug for at få hjælpemidler med hjem. Det drejer sig om plejeseng, rollator, kørestol, toiletstol ved siden af sengen, badebænk og toiletforhøjer.

WORKSHOP

WORKSHOP

På www.inden.lange:
 Livet mellem Stuerne 2.0

UDFORDRING

Årsned / vækst

For patienterne skal det være muligt at få sollys og frisk luft. Et vindue er en god mulighed for at få mere lys og frisk luft, men det er vigtigt at være opmærksom på vindretningen.

Vejledning

Hjorte og vækster skal placeres i rummet, der er mest udsat for sollys og frisk luft. Dette kan være den sydvestlige del af rummet, og man skal være opmærksom på vindretningen.

Struktur

I rummet skal der være en struktur, der giver patienterne et indtryk af rum og plads. Dette kan være en væg eller et loft, der er designet til at skabe et rumligt indtryk.

Afskærmning

Når der er vist kontakt mellem venteværelset og gang, via vinduer, kan det være en fordel at have afskærmning, der giver patienterne et indtryk af rum og plads.

Planter

Store vækster er ideelle til at skabe et rumligt indtryk i rummet. De kan placeres i hjørner eller ved vinduer, og de vil give patienterne et indtryk af rum og plads.

LØSNINGSFORSLAG

Grøn loftstat

Patienter og pårørende bliver mødt af en stor loftstat af en grøn væg. Når de kommer til afskærmningen, kommer de til at se et rum, der er designet til at skabe et rumligt indtryk.

Mærkninger på gulvet

Patienterne ledes hen til kortscannere via linjer på gulvet og mærkninger med forskellige farver.

Ny møbelstilling

Der er fjernet 15 stole, og de resterende stole og borde er placeret i mindre grupperinger på 2, 4 eller 5 siddepladser. Det betyder, at de ventende kan vælge hvor private, de ønsker at være i ventestationen.

Dekoratív fólie på glas

Vinduerne er dekoreret af mætteret fólie, der er udformet som en grænsing. Dette gør, at der er skærmet delvist for ind- og udgik, men lyset har stadig mulighed for at trænge igennem.

Grøn afskærmning

Rummets plantekasser er forhøjet med 20 cm, og der er tillagt yderligere 5 høje planter. Disse er alle brugt til at dele rummet op i mindre "rum" og skærme de ventende, så der er mulighed for at sidde mere privat i det store rum.

EKSEMPEL

UDFORDRING

Belysning

Belysningen på sygehuset stammer ofte fra armaturer med lysstofrør monteret i loftet. De giver et fast orienteringslys, men i forbindelse med ophold er lyset både koldt og skarpt.

Udsigt

Generelt er muligheden for at se ud af stor værdi. Til skal patienter og pårørende dog "hjælpes på vej", for de oplejer umagen. Dette kan gøres ved møblerne placering.

LØSNINGSFORSLAG

Hjemlig belysning

Venteværelset har fået monteret 8 nye pendler, som afløser de tidligere loftarmaturer. Dermed er belysningen blevet varm og hjemlig, og samtidig er penderne med til at definere de nye "rum i rummet".

Fokus på den grønne udsigt

Møblerne er placeret ud fra café-princippet, så de ventende sidder med siden til vinduet, og dermed både kan se ud på den grønne gårdhave, og samtidig følge med i, hvem der bliver kaldt ind til behandling.

EKSEMPEL

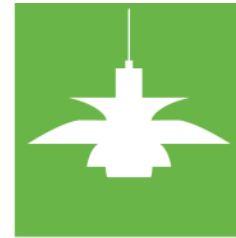
Afskærmning

Akustik

Ankomst/
velkomst

Belysning

Lyd/musik

Motivation

Møbler

Planter

Dagslys

Dekoration

Farver

Hjemlighed

Struktur

Udsigt

Wayfinding

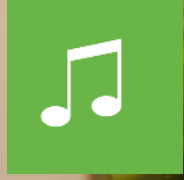
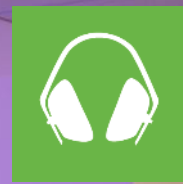

Zoneopdeling

FØR

Kæbekirurgisk ambulatorium

EFTER

Kæbekirurgisk ambulatorium

”Den nye belysning fungerer godt, men reolen er ikke særligt pæn.” (personale)

”...hyggeligt og godt lys, som lyser op i hjørnerne.”

”Det er afslappende at sidde og lytte til musik, og som pårørende får det tankerne hen på noget andet, end det patienten skal igennem.”

FØR
Ortopædkirurgisk sengeafsnit

EFTER
Ortopædkirurgisk sengeafsnit

"Vægdekorationen har skabt mere ro på gangen. Det er blevet mere æstetisk at kigge på." (personale)

"Hyldeerne med vaserne virker imødekommende og viser overskud."

"Personalet yder en bedre service, hvis man ikke er flov over rammerne." (personale)

FØR
Onkologisk ambulatorium

EFTER

Onkologisk ambulatorium

"Det er dejligt med de grønne planter og ny belysning. Det føles ikke sygehusagtigt."

"Dejligt med planter og "hjemlig" belysning. Skønt at sidde ved vinduet i solen og kigge ud i gården – den bliver så fin til sommer."

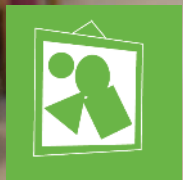

FØR

Hæmatologisk ambulatorium

Stue 7

EFTER

Hæmatologisk ambulatorium

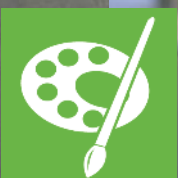
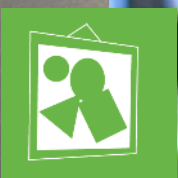
"Afskærmningen er rigtig god. Det er mindre stressende som sygeplejerske, at man ikke kan se alle, der venter på gangen. Giver også et privat rum, hvis man skal give besked på gangen." (personale)

"Vi sidder i båse, og kan ikke følge med."

Alle opplysninger
Til Elinor

FØR
Hæmodialysen

EFTER
Hæmodialysen

"Det er blevet meget mere imødekommende at komme ind på afdelingen."

"Vi venter i en gang, hvor der er meget trafik, hvilket er forstyrrende og trættende"

(Patient, førrombygning)

"Det er dejligt med noget pænt at kigge på."

(Personale)

FØR

Nyremedicinsk sengeafsnit

EFTER
Nyremedicinsk sengeafsnit

”Sikke en forandring! Man føler sig velkommen og veltilpas. Ventetiden føles ikke lige så slem, og man får lyst til at bruge den som dagligstue i stedet for venteværelse. Men sikke en kontrast til resten af afdelingen og stuerne – de kunne også bruge en opdatering!”

”Vi oplever, at dagligstuen bliver brugt i langt højere grad end før, og at rummet er en motiverende faktor for at komme ud af sengen.”

(Personale)

OPSUMMERING

- Projektet er lykkedes med at påvise betydningen af den fysiske indretning som en væsentlig faktor i patienternes og pårørendes oplevelse af opholdet på OUH. ›
 - Projektet har vist, at det er muligt at indrette gangarealer, så disse i højere grad tilgodeser både plejepersonales arbejdsgange og patienter, som venter på behandling. ›
 - Projektet har i høj grad påvist, at en hjemlig indretning af opholdsrum er medvirkende til, at patienter kommer op af deres senge for her at spise, slappe af og opsøge sociale relationer. ›
 - Projektet har vist, at trods tilstedeværelsen af flere objekter (eksempelvis pyntegenstande i opholdsrummet) har dette haft en positiv betydning for den daglige drift (mindre rengøring), idet både patienter og personale har rodet mindre end tidligere ud fra ønsket om at bevare indretningen pæn. ›
 - Projektet har vist, at ansvarsforankring i hvert enkelt afsnit er medvirkende til en lettere implementering af forandringer. ›Projektet har taget fat på en diskussion om, hvem der ejer de halvoffentlig rum, områder som gange, venterum osv. udgør – patienter eller plejepersonale? En diskussion, der er væsentlig i forhold til paradigmet patientinddragelse.
-

ERFARINGSGRUNDLAG

Patientinddragelse

Interviews

Observationer

TEORETISK GRUNDLAG

Arkitekturpsykologi

Bryan Lawson –

Language of Space,

2001

<http://www.nytouh.dk/borger/hvordan-bygger-vi/brugerinvolvering>

Feltrapport:
Sengeafsnit
Patientstuen

Desk Research:
Hvem er de unge
patienter?

Feltrapport:
B&U sengeafsnit
Patientstuen
Opholdsrum

Workshop:
B&U

Patientinddragelse

- Man har brug for at bevare **kontrollen**
- Man har brug for at være **normal**
- Man har et stort behov for **privathed**
- Man skal føle sig **velkommen og set**
- Man har brug for **motivation**

Venteområde HBO - Enheden/Afd. V

STIMULATION

SIKKERHED

IDENTITET

STIMULATION

Handler om, hvordan sanserne påvirkes af rummet. Har rummet en behagelig farve, et tilstrækkeligt lys, udnyttes en evt. udsigt. Er temperaturen og luften behagelig? Er der generende lyde eller en dårlig akustik? Er møblerne komfortable?

SIKKERHED

Handler om, hvorvidt det er muligt at afkode rummet og situationen. Er det tydeligt, hvordan "man skal opføre sig"? Byder rummet én velkommen? Er man set og hørt og kan man følge med i, hvad der sker? Er man tryk ved de hygiejniske forhold?

IDENTITET

Handler om muligheden for at kunne udtrykke og blive betragtet som et individ og ikke ”et nummer i rækken”. Dette bevirker, at patienten eller den pårørende kan bevare ”kontrol” over situationen. Er det fx muligt selv at bestemme, hvordan man vil sidde? Kan man selv bestemme mængden af lys, kig fra gangen, etc.

"Døren står altid åben. Så er der noget at kigge på. Også om natten. Jeg kan ikke få luft, hvis døren står lukket."

Patient, afdeling O3

”Det kunne være rigtig godt, hvis min hund kunne komme på besøg”

*Konen: "Jeg ser Barnaby - hvad ser du?"
Manden: "Jeg ser loftet!"*

Patient, afdeling O3

”Det er vigtigt, at jeg selv kan bestemme, om vinduet er åbent eller lukket.”

Patient, afdeling O3

”Se nu den der gule knage på væggen. Den tror jeg ikke nogen bruger. Den hænger helt alene. Det virker så tilfældigt. Sådan ville du da ikke gøre det derhjemme. Der har vi jo tingene, fordi vi har bestemt os for det.”

Kvinde, Y - Hæmodialysen

"Hvis jeg har brug for at snakke med nogen, sætter jeg mig ned i dagligstuen. Det er hyggeligt dernede."

(Kvinde 67 år, Y)

"Det er simpelthen så dejligt, når vi er nede og spise. Jeg har det lidt, som om at vi er en stor familie. Det er bare hyggeligt. Vi er sammen på en anden måde."

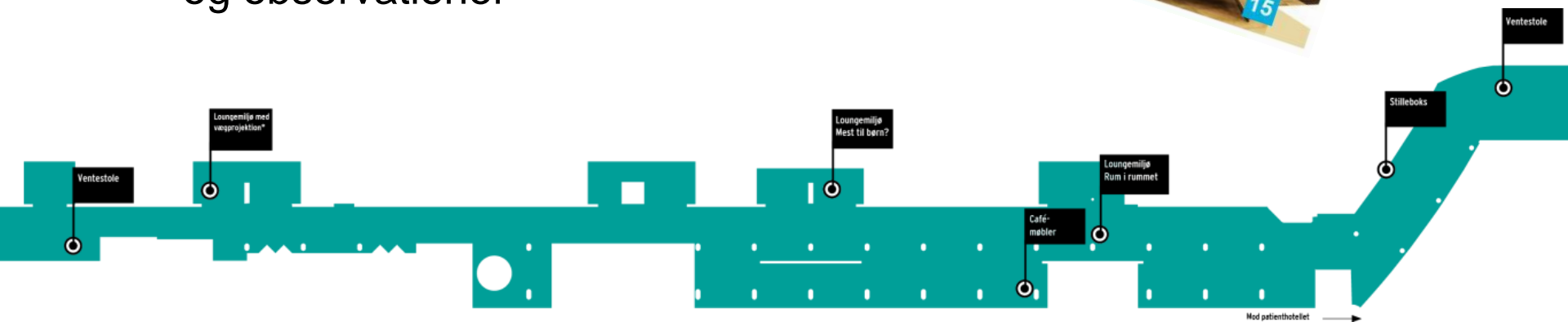
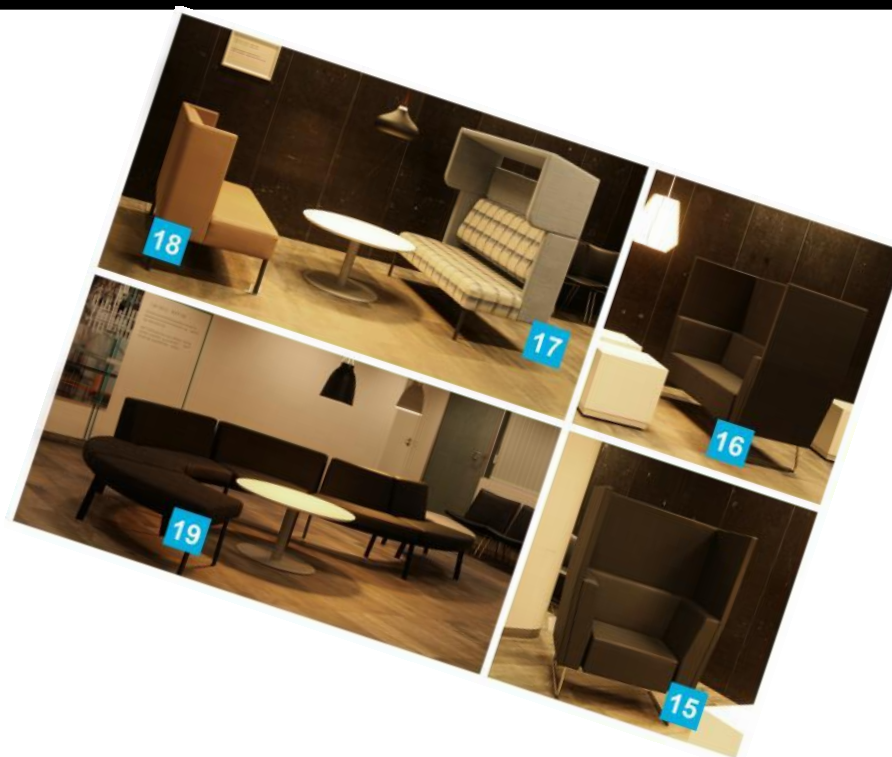
Pårørende til indlagt barn

Projekt

LIVING LABS
Test af møbler

• LIVING LABS

- Test af møbler til opholds- og ventearealer.
- Feedback via kommentarer, interviews og observationer

Hvor meget og hvor lidt skal der til?

...eksempler på indretning

A photograph showing a person sitting on a bright yellow chair. They are wearing dark clothing and brown shoes. Their head is completely buried under a white blanket or sheet that is draped over the chair and onto the floor. To the left of the person is a small, round, light-colored table on thin legs. The background is a plain, light-colored wall with a window or opening at the top right.

*Jeg kan godt lide, at der er lommer,
man kan trække sig tilbage i. Jeg
har ikke brug for at snakke med en
masse fremmede mennesker.”*

Patient, kvinde 47 år

"Det er rart, at jeg kan være i mit eget lille rum, så føler jeg mig sikker."

Pårørende, kvinde 19 år

"Det at kunne trække sig lidt tilbage i et roligt område dæmper nervøsiteten."

Pårørende, 27 år

*" Det er dejligt selv at kunne vælge,
hvad man vil se. Det gør, at man føler
sig mere normal."*

Patient, pige 13 år

"Uld giver en hyggelig følelse og minder om sofaen derhjemme – jeg tror folk slapper mere af i en sofa som denne"

Pårørende, kvinde 19 år

"Når man går i cafeteriet, har man brug for en pause fra det kliniske."

Familie

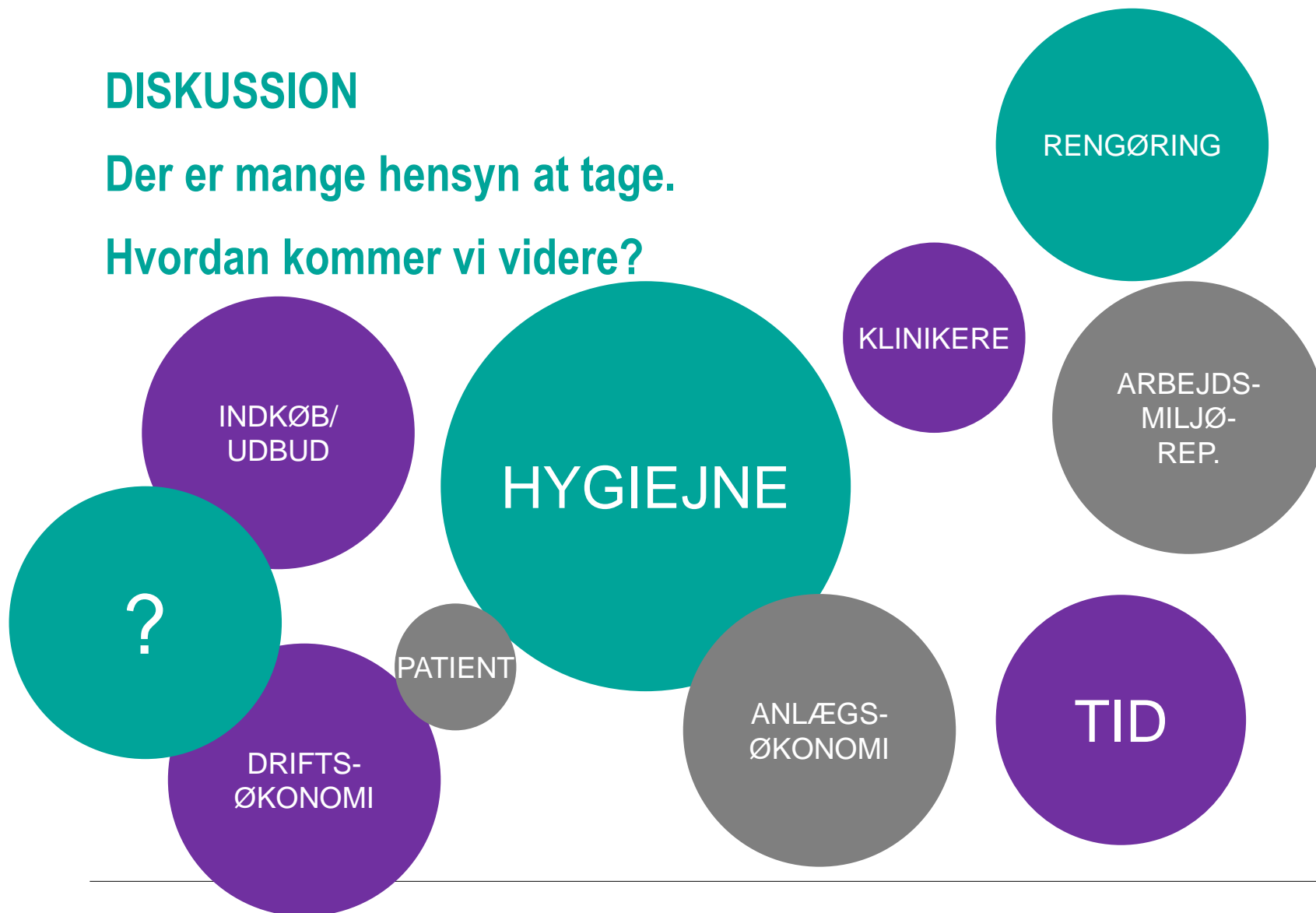
Opgradering af ventearealer på OUH

- Servicestation - Genkendelighed
 - Begrænsning og sortering af information
 - Adskillelse mellem patientinformation og "patientunderholdning"
 - Zoneinddeling – når muligt.
 - Afinstitutionalisering / hjemlighed
 - Ejerskab
-

DISKUSSION

Der er mange hensyn at tage.

Hvordan kommer vi videre?

<http://www.nytouh.dk/borger/hvordan-bygger-vi/brugerinvolvering>

(Scroll ned og download ønskede rapporter.)

www.syddansksundhedsinnovation.dk

Kristine.Kjaersig@rsyd.dk Tlf. 29202204
